

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Соціально-економічний розвиток територіальних громад»

на 2026-2027 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 5 семестр
Освітня програма/спеціалізація	ДЗВ
Спеціальність	
Галузь знань	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр

Науково-педагогічний працівник, який веде дану дисципліну –

Перебийніс Василь Іванович, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем, доктор економічних наук, професор

Електронна адреса	perebyynis@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	он-лайн, електронною поштою, за розкладом, інформація на сайті кафедри у вкладці Студенту http://www.ek.puet.edu.ua/studinfo.php
Сторінка дистанційного курсу	https://lms.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3511

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок, що дають змогу брати участь у забезпеченні соціально-економічного розвитку територіальних громад
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 16 год., практичні заняття 24 год., самостійна робота 110 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
1. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) - ПР 5. 2. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки - ПР 16. 3. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків - ПР 17.	1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях - ЗК 4. 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення - ЗК 11. 3. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами - СК 2. 4. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію - СК 11. 5. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення - СК 12. 6. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків - СК 14.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні основи соціально-економічного розвитку територіальних громад		
Тема 1. Адміністративно-територіальний устрій України: ретроспектива та сучасність	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Трансформація адміністративно-територіального устрою України в ретроспективі. 2. Нова парадигма регіонального розвитку країн Європейського Союзу. 3. Напрями реформування адміністративно-територіального устрою України.
Тема 2. Державна політика регіонального розвитку	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Системність як принцип регіонального розвитку. 2. Комплементарність як принцип регіонального розвитку. 3. Інституційна забезпеченість як принцип регіонального розвитку
Тема 3. Розвиток територіальних громад згідно Цілей сталого розвитку	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Концептуальні засади сталого розвитку. 2. Екологічна збалансованість розвитку територіальних громад. 3. Індикатори (показники) розвитку територіальних громад згідно Цілей сталого розвитку.
Тема 4. Інституційне забезпечення розвитку громад і територій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Основоположні засади інституційного забезпечення розвитку громад і територій. 2. Нормативно-правове забезпечення місцевого самоврядування. 3. Децентралізація та розвиток територіальних громад. 4. Інституційне забезпечення розвитку сільських громад і сільських територій.
Модуль 2. Функціональні аспекти соціально-економічного розвитку територіальних громад		
Тема 5. Планування розвитку територій і територіальних громад	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Планування розвитку регіональних соціально-економічних процесів. 2. Програми соціально-економічного розвитку регіону. 3. Зарубіжний досвід регіонального соціально-економічного розвитку.
Тема 6. Територіальний маркетинг	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Маркетинг іміджу громади. 2. Маркетинг привабливості території. 3. Маркетинг інфраструктури. 4. Маркетинг населення.
Тема 7. Стратегування громад і територій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Теоретичні основи стратегування. 2. Методичні засади стратегування громад і територій. 3. Анкетне опитування мешканців громади. 4. Соціальний паспорт територіальної громади.
Тема 8. Бюджетне регулювання соціально-економічного розвитку територій і територіальних громад	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Принципи формування місцевих бюджетів. 2. Доходи місцевого бюджету. 3. Видатки місцевого бюджету. 4. Міжбюджетні трансферти. 5. Прогнозування доходів та видатків місцевих бюджетів. 6. Оцінка бюджетної самодостатності територіальних громад.

Інформаційні джерела

Основні:

1. Європейська хартія місцевого самоврядування. Міжнародний документ від 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036
2. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року №254к/96. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>
3. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97>
5. Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Полтавської області : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 721-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-viznachennya-administrativnih-a721r>
6. Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад : Закон України від 16 квітня 2020 року № 562-IX / Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/562-20>
7. Економіка територій і територіальних громад (поглиблений рівень): дистанційний курс / Укладач Перебийніс В.І. URL: <https://lms.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3511>
8. Економіка територіальної громади : навчальний посібник / В. М. Краєвський, І. А. Максименко, М. О. Скорик, М. А. Корж та ін. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. 364 с.
9. Резникова К., Бердніков Є. Розробка комплексних планів: посібник для громад / під заг. керівництвом С. Кубаха. Київ : 2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/817>
10. Сторонянська І., Пагицька Х., Дуб А. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: антикризові інструменти у воєнний і післявоєнний період. Львів : 2022. 75 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/838/LED.pdf>
11. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України [Електронний ресурс]. URL: <https://mtu.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Всеукраїнської асоціації громад [Електронний ресурс]. URL: <https://communities.org.ua/>
14. Офіційний сайт Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. URL: <https://economy.poda.gov.ua/?categoryId=9607>

Додаткові:

15. Василенко, В. А., Негода, О. М., & Рубан, О. О. (2025). Роль бізнесу у формуванні економічної стійкості територіальних громад. Академічні візії, (42). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1851/1722>
16. Гасій О. В., Гудзь Т. П., Кононенко Ж. А., Перебийніс В. І., Кононенко О. А. Фінансова оцінка стійкості муніципального бюджету як інструменту соціально-економічного розвитку держави. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі: Серія «Економічні науки». 2024. Вип. 4 (114). С. 32-40. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2024-4-6>
17. Перебийніс В. І., Рогоза М. Є., Безрук Д. І., Вітрик Н. М. Економіко-управлінські аспекти енергетичної ефективності суб'єктів господарювання в територіальних громадах. Вісник економічної науки України. 2023. № 1 (44). С. 3-12. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1\(44\).3-12](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1(44).3-12)
18. Перебийніс В. І., Рогоза М. Є., Миколенко І. Г., Кононенко Ж. А., Вітрик Н. М. Оцінка ефективності управління логістичною діяльністю суб'єктів господарювання в територіальних громадах. Вісник економічної науки України. 2024. № 1 (46). С. 124-130. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.1\(46\).124-130](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.1(46).124-130)
19. Перебийніс В. І., Світлична А. В., Вітрик Н. М., Криль Є. В. Стратегії сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Успіхи і досягнення в науці. 2025. № 4 (14). С. 727-740. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4\(14\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4(14))
20. Соціально-економічний розвиток України: моделі, механізми, стратегії: монографія / М. Є. Рогоза, В. І. Перебийніс, К. Ю. Вергал та ін.; за наук. ред. д. е. н., проф. М. Є. Рогози. Полтава : ПУЕТ, 2021. 148 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11429>
21. Rogoza Mykola, Perebyynis Vasyl, Verhal Kseniia. Cooperation and integration processes and models in context of development of branches of economy and territories. *Virtual Economics*, Vol 2 No 1 (2019), p. 49-63. URL: <https://virtual-economics.eu/index.php/VE/issue/view/2>
22. Yvonne D. Jones, Latesha Love-Grayer. U.S. Territories: Public Debt and Economic Outlook – 2025. Update GAO-25-107560. Published: Jun 30, 2025. URL: <https://www.gao.gov/products/gao-25-107560>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в режимі он-лайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагиату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт та поточних тестів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагиату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>.

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перерахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravya-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacziy-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/uk/bezpeka-zhittiediyalnosti>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): виконання навчальних завдань - 30 балів; тестування - 10 балів; поточна модульна робота - 10 балів.	50
Модуль 2 (теми 5-8): виконання навчальних завдань -30 балів; тестування -10 балів; поточна модульна робота - 10 балів.	50
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни